

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 556/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RED ARROW, s. r. o.**, Gen. M. R. Štefánika 6670/19, Trenčín, zastúpenej JUDr. Janou Štefánekovou, advokátkou, Vážska 308/45, Trenčín, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/44/2020-364 z 15. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom krajského súdu č. k. 31Cob/44/2020-364 z 15. decembra 2021. Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala žalobou podanou na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) od žalovaného zaplata sumy 1 000 eur s príslušenstvom. Uvedený nárok si uplatnila ako dopravca proti žalovanému ako odosielateľovi z titulu zaplata zmluvnej pokuty za zrušenie prepravy tovaru z Willichu do Levíc žalovaným 13. mája 2016 po pristavení vozidla sťažovateľkou do miesta jeho nakládky. Okresný súd rozsudkom č. k. 23Cb/117/2016-259 z 10. septembra 2019 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 100 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I a III napadol odvolaním

žalovaný, na základe čoho krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom vyhovujúcom výroku I zmenil tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol a žalovanému priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tohto nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

3. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. IObdo/80/2022 z 23. mája 2023 dovolanie sťažovateľky odmietol s odôvodnením, že nezistil závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu spočívajúce v tom, že by odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces alebo práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu nie je nedostatočné, arbitrárne ani nepreskúmateľné. Najvyšší súd nesúhlasil s tvrdením sťažovateľky, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej relevantnými odvolacími námietkami a poukázal na body odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorých je obsiahnutá kľúčová argumentácia krajského súdu. Najvyšší súd sa nestotožnil ani s názorom sťažovateľky, že krajský súd porušil jej právo na spravodlivý proces tým, že vec nevrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ale vo veci sám rozhodol, keď oprávnenie odvolacieho súdu zmeniť napadnuté rozhodnutie vyplýva z § 388 CSP, a keďže v prejednávanej právnej veci išlo len o odlišné právne posúdenie odvolacím súdom, mohol v zmysle § 384 CSP vo veci rozhodnúť bez toho, aby zopakoval, prípadne doplnil dokazovanie. Najvyšší súd nedal za pravdu sťažovateľke, ktorá tvrdila, že takýmto postupom jej súd odňal možnosť sa brániť, reagovať, keďže odvolanie žalovaného, v ktorom argumentoval tým, že zmluvná pokuta nebola v rozpore s § 544 OZ dojednaná pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti, ale, práve naopak, neprípustne pre prípad využitia práva, jej bolo riadne doručené a sťažovateľka mala možnosť sa k nemu vyjadriť, čo aj urobila písomným podaním z 2. marca 2020 a následne reagovala aj na ďalšie podanie žalovaného vyjadrením z 24. apríla 2020. Zároveň, posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 v spojení s § 438 ods. 1 CSP), najvyšší súd vyvodil, že predmetom dovolacieho prieskumu v rozhodovanej veci má byť v podstate namietané právne posúdenie veci konajúcimi súdmi, teda prípustnosť dovolania by mala vyplývať z § 421 ods. 1 CSP, aj keď sťažovateľka tento dovolací dôvod v dovolaní výslovne neuplatnila. V tejto súvislosti najvyšší súd, poukazujúc na limity prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP vyjadrené v § 422 ods. 1 písm. a) CSP, konštatoval, že v posudzovanom prípade ide o bagateľnú vec, keďže napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, čo zakladá neprípustnosť dovolania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Krajský súd, rovnako ako okresný súd, sa ignorovaním aplikácie Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (Dohovor CMR) dopustili svojvôle tým, že aplikáciu tejto normy úplne opomenuli, a to aj napriek tomu, že sťažovateľka na nutnosť jej aplikácie

v danom prípade poukazovala, keď uvádzala, že zmluvná pokuta sankcionovala povinnosť zadávateľa dopravy (žalovaného) podľa Dohovoru CMR. Svoj postup všeobecné súdy neodôvodnili, aplikáciu Dohovoru CMR ani nevyklúčili, čím zasiahli do práva sťažovateľky na riadne prerokovanie veci a do jej práva na spravodlivý proces vrátane práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Súdy tým zároveň porušili zákaz svojvoľného postupu.

b) Krajský súd sa v rámci odôvodnenia rozhodnutia nevysporiadal so zmenenou obranou žalovaného, ktorý na pojednávaní tvrdil, že zmluva o preprave bola ukončená dohodou, no v podanom odvolaní zmenil svoju procesnú obranu tak, že od zmluvy odstúpil a tvrdil, že odstúpenie od zmluvy nemôže byť sankcionované zmluvnou pokutou.

c) Krajský súd odňal sťažovateľke možnosť brániť sa proti jeho postupu v riadnom konaní tým, že rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, teda nie zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, bez možnosti riadneho opravného prostriedku. Krajský súd tiež vzhľadom na bagatelnosť veci sťažil sťažovateľke ďalší právny postup, keď sa musela najprv domáhať svojho práva podaním dovolania na najvyššom súde, aby naplnila podmienku vyčerpania všetkých právnych prostriedkov na ochranu svojich práv, aby následne mohla brániť svoje práva podaním ústavnej sťažnosti tak, aby bola prípustná.

d) Krajský súd neskúmal vôľu a úmysel sťažovateľky vyplývajúce z prepravného poriadku, z ktorého bodu 7 písm. b) vyplývalo, že jeho úmyslom bolo sankcionovať bezdôvodné zrušenie prepravy zo strany zadávateľa prepravy (žalovaného) po tom, čo sťažovateľka pristavila vozidlo na nakládku v zmysle objednávky žalovaného. Krajský súd podal taký výklad textu zmluvy (objednávky, prepravného poriadku a storna), ktorý nezodpovedal vôli zmluvných strán, na základe čoho rozhodol svojvoľne, bez náležitého odôvodnenia, porušujúc zákaz odmietnutia spravodlivosti pri rozhodovaní o riadne uplatnenom nároku.

e) Výklad krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľka naformulovala ustanovenia svojho prepravného poriadku o zmluvnej pokute tak, že nimi sťažovateľka priznáva objednávateľovi prepravy právo na odstúpenie od zmluvy o preprave, je absurdný, nelogický, účelový a čisto formalistický, nemajúci oporu vo vôli zmluvných strán.

f) Krajský súd neskúmal, či procesná obrana žalovaného deklarovaná v odvolaní, ktorá mala spočívať v tom, že žalovaný mal odstúpiť od zmluvy o preprave, mala reálny základ.

g) Krajský súd rozhodol svojvoľne, pretože na prijatie záverov, ku ktorým dospel vo svojom rozhodnutí, neboli vykonané dôkazy, keď úmysel strán, ktorý zo skutkového priebehu odvodil krajský súd, ustálil odlišne ako súd prvej inštancie.

h) Krajský súd porušil princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia zakotvený v čl. 2 CSP, keď ignoroval skutkový stav, ktorý bol zistený okresným súdom, rozhodol prísne formalisticky, pričom svoje rozhodnutie nepodložil argumentmi a odlišné závery zmysluplne neodôvodnil.

i) Postupom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, poukazujúc výhradne na dĺžku konania, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Konanie bolo začaté podaním žaloby 4. októbra 2016 a právoplatne skončené 5. januára 2022, keď nadobudol právoplatnosť napadnutý rozsudok krajského súdu, čím bola odstránená právna neistota sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol zmenený rozsudok okresného súdu tak, že žaloba sťažovateľky bola zamietnutá aj vo zvyšnej vyhovujúcej časti.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

6. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. napr. I. ÚS 603/2022).

7. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu v jeho vyhovujúcej časti, bol prípustný mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), ktorý sťažovateľka aj využila. Najvyšší súd sa dovolaním sťažovateľky zaoberal, jej dovolacie námietky preskúmal a následne vyhodnotil, a to bez ohľadu na odmietnutie dovolania pre jeho neprípustnosť, aj vecne (pozri bod 3 tohto uznesenia).

8. Dovolacia argumentácia sťažovateľky bola v zásade totožná s jej sťažnostnou argumentáciou v konaní pred ústavným súdom (svojvoľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu v dôsledku ignorovania medzinárodnej zmluvy aplikovateľnej vo veci, nevysporiadanie sa s rozdielnymi tvrdeniami žalovaného v konaní, prijatie nesprávnych právnych záverov, absencia riadneho odôvodnenia napadnutého rozsudku, prijatie meritórneho rozhodnutia odvolacím súdom namiesto zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenia mu veci na ďalšie konanie). Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd sťažovateľkou vnesenými dovolaciami námietkami zaoberal a rozhodol o nich, nie je vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu daná prieskumná právomoc ústavného súdu (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 503/2021, I. ÚS 411/2022, I. ÚS 150/2023).

9. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľkinej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov:

10. Predmetom tejto časti ústavnej s'ťažnosti je námietka porušenia základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré s'ťažovateľka vidí v tom, že jej právna neistota bola odstránená až 5. januára 2022, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu.

11. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že napriek zastúpeniu s'ťažovateľky kvalifikovanou právnu zástupkyňou ústavná s'ťažnosť vo vzťahu k označenému základnému právu nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania. Odôvodnenie ústavnej s'ťažnosti nekorešponduje s jej petitom. Petit ústavnej s'ťažnosti neobsahuje presné označenia orgánov porušujúcich označené základné právo a spisové značky jednotlivých konaní, a teda z ústavnej s'ťažnosti nie je ústavnému súdu zrejmé, či s'ťažovateľka namieta postup okresného súdu a krajského súdu alebo len postup krajského súdu. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa s'ťažovateľ domáha (petit), pretože ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa s'ťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej s'ťažnosti, a to iba vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Uvedená nedostatočnosť ústavnej s'ťažnosti tak zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

12. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (II. ÚS 518/2014, IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná s'ťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd s'ťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej s'ťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018, I. ÚS 265/2022). Okrem toho jednou zo základných pojmových náležitostí s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania s'ťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, s'ťažnosť č. 16970/05).

13. Zo samotnej ústavnej s'ťažnosti ústavný súd zistil, že v čase podania tejto ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu bolo konanie vo veci s'ťažovateľky právoplatne skončené, a to napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 5. januára 2022. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v čase podania ústavnej s'ťažnosti už bola právna neistota s'ťažovateľky v predmetnej veci odstránená. Z tohto dôvodu ústavný súd svoju úlohu v predmetnej veci nenachádza, na základe čoho mu nezostávalo iné, než odmietnuť ústavnú s'ťažnosť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu